

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

IV. leto.

V Gorici, gruden 1883.

12. zvezek.

Svetega Antona čudeži.

XII. Potrebe.

Stermimo, ko beremo, koliko in kolike milosti je Bog izkazal ljudem po svetem Antonu. Mnogo njegovih čudežev smo dosedaj zapisali, ali še mnogo družih se je zgodilo na njegovo priprošnjo. Seveda nismo vstanu na tanko popisati vsega, kar je storil ta preljubeznjivi svetnik; vender hočemo v tem zadnjem poglavju še koliker toliko povedati, kako je sveti Anton razen v že omenjenih še v drugih potrebah tega življenja marisikomu pomagal.

1.

Nekemu znamenitemu ranocelniku, ki je bil rojen v Bordózu na Francoskem, je vkazal leta 1376, vojvoda Akvitanski, gospod njegov, da naj spremlja vojsko, ki jo je hotel poslati v Kastilijo. Ranocelnik se ni mogel zoperstaviti povelju, ali iz raznih vzrokov mu je bilo silno težavno zapuščati domovino. V tej zadregi se zateče k svetemu Antonu, in klečé pred njegovim altarjem ga prosi pomoči. Mej sveto mašo, ki jo dá brati v ta namen, gleda podobo svetnikovo in zdi se mu, kaker bi le-ta z glavo odmajeval, da ne. Iz početka dvojí, ali ne vidi le v domišljivosti tega znamenja; ali bolj pazljivo ko gleda, bolj se mora prepričati, da svetnik v

resnici odmajuje z glavo, da ne. Vender ni za gotovo vedel, ali mu hoče sveti Anton povedati, da mu ne bo treba iti, ali pa mu hoče naznaniti, da ne bo terpel, če gre v Kastilijo, tiste škode, ki se je je bal. V tem ga pokliče k sebi vojvoda. Še gredé se priporoča mož svojemu zavetniku. In glejte, ko pride predenj, mu pove vojvoda, da se je premislil in da mu ne bo treba hoditi v Kastilijo. Potolažen se je šel zahvaliti ranocelnik svetemu Antonu, ki je vslišal njegove prošnje, in v njegovo čast je dal zapisati ta dogodek.

2.

Na Portugalskem je živela neka dekle, ki bi se bila rada omožila. Poštena in čedna je bila pač, ali ker je bila vboga, ni bilo nobenega snubača blizu. Moli, opravlja devetdnevnicó in druge pobožnosti ter se posti več svetnikom na čast. Naposled ji svetujejo, da naj se priporoči svetemu Antonu, ki se ni bila še nigdar k njemu obernila v tej zadevi. In res začne opravljati trinajstdnevnicó mogočnemu svetniku na čast in sicer s tako terdnim zaupanjem, da je bila prav prepričana, da mora biti vslišana v teh dneh. Ali prišel je trinajsti dan, in snubača le ni bilo videti. Zdaj se dekle vjezi in vsa obupana zgrabi podobico svetega Antona, pred katero je opravljala trinajstdnevnicó, ter jo trešči skozi okno doli. Podobica pade na glavo nekemu mimogredočemu poštenemu možu, keterega sicer ne rani, ker je bila iz lahkega gipsa, ali pomaže mu klobuk. Ves razkačen leti mož po stopnjicah gori v stanovanje, od koder je bila priletela podobica doli, ter zahteva, da se mu poverne škoda. Mati dekleta ga tolaži, mu pove, zakaj je hči to storila, ter prosi, da naj ji prizanese zaradi nesreče njene. Mož pravi materi, naj pokliče dekleta; dekle pride, in ko jo vidi mož, se mu tako dopade, da je bil precej pripravljen, da jo vzame za ženo, ako je zadovoljna. Bil je pa mož zidarski mojster in precej premožen. Dekle privoli z veseljem in hitro se zaročita. Srečno sta živela skupaj ter svetega Antona častila ko svojega posebnega dobrotnika. — Ne priporočamo, da bi se po zgledu tega dekleta v vsem ravnale tudi druge; prav dobro bi pa bilo, da bi tisti, ki želijo v zakonski stan stopiti, z molitvijo se pripravljali nanj, da bi vsi ta sveti zakrament v milosti božji sprejeli, ker ga le tako morejo po vrednem sprejeti.

3.

V Napolju je bil neki godbeni učenik prav v velikih potrebah. Ako ravno je bil dobro izurjen v svoji vmetalnosti, vendar ni mogel dobiti službe ter preživeti pošteno sebe in svoje družinice. Ker je tedaj videl, da nima sreče v domovini, se preseli v Rim; ali tudi tukaj mu sreča ni bila mila. Žalosten priporoča sebe in svojo družino prav priserčno svetemu Antonu. Na praznik njegov moli posebno pobožno ter sprejme svete zakramente. Potem zapusti cerkev, in glej! neka nepoznana oseba mu pride nasproti ter mu izroči neki zavitek; mož ga odpre ter najde noter nekoliko zlatov. Ko pride domov, dobi tudi tukaj vse veselo; neki neznan gospod je bil poslal živeža v obilnosti za več dni. Ne dolgo potem prejme pismo iz Spoleta z naznanilom, da je izvoljen za godbenega učenika v tistem mestu. Odslej je jenjala potreba in mož je celo življenje pobožno častil svojega nebeškega pomočnika.

4.

Neka vboga vdova, ki je imela veliko družino, je bila leta 1683 meseca velikega serpana v veliki potrebi. Bolna je bila; nezmožna, da bi skerbela za svoje otročiče; pomoči nikjer! V tej sili vstane vbožica s postelje ter leze do altarja svetega Antona, kjer goreče prosi svetnika, da bi ji pomagal. Z velikim zaupanjem na pomoč svetega Antona se verne iz cerkve. In glejte! ko stopi v hišo, najde tu dve posodi polni moke. Nihče ni vedel, kedo da jih je prinesel in postavil tjakaj; žena pa se je zahvalila svetemu Antonu za pomoč.

5.

Pater Dalmacij Kik, ki je bil provincijal bavarske frančiškanske okrajine, pripoveduje sledečo čudovito dogodbo. Španski kralj Filip V. pošlje leta 1732 admirala Mondemara, s katerim se je imenovani provincijal sam seznanil v Mursiji, z bojnim brodovjem proti Őranu v Afriki, da bi nazaj vzel to terdnjavo mavrom, ki so jo bili vgrabili špancem. Admiral se opravičuje ter odsvetuje kralju to podvzetje, ko je že toliko pomorskih junakov poskušalo svojo moč brez vsega vspeha. Ali kralj ne odjenja in Mondemar vkaže razpeti jadra. V Alikanti na Španskem se vstavi sè svojim brodovjem. Še vedno prepričan, da ni mogoče izpolniti povelja kraljevega, obiše Mondemar frančiškansko cerkev tega mesta, ter priporoči to reč svetemu Antonu Padovanskemu, patro-

nu tiste cerkve. Po molitvi gre k patru gvardijanu, ter ga prosi, da bi dal moliti v njegov namen rezponzorij in peti slovesno sveto mašo na čast svetemu Antonu. Ko se to zgodi, si dá admiral vpricho svega ljudstva z dovoljenjem gvardijanovim prinesiti lestvico, ter jo pristavi k velikemu altarju, kjer je stala podoba svetega Antona v človeški velikosti. Po lestvici zleze Mondemar do podobe svetnikove, ji dene svoj s peresi olepšan klobuk na glavo, ji natakne znamenja admirala, jo prepaše s svojim mečem in dá v roko poveljniško palico. Nato pravi glasno: „Ti, sveti Anton, moreš Oran vzeti sovražniku, jaz tega nisem vstanu storiti!“ Potem položi roko na svetnikovo glavo, ter nadaljuje: „O sveti Anton! Od zdaj naprej si ti admiral, in jaz sem tvoj služabnik in vojak, ter stojim pod tvojim poveljništvom pričakovaje tvojih ukazov. Za Bogom stavim vse svoje zaupanje v te, o čudodelnik!“

Nato se odpravi Mondemar na ladjo in nadaljuje pot proti Oranu. Ko se približujejo mestu, pričakuje vsaki trenotek, da se bodo vsule čez nje kugle sovražnikove. Ali nič se ne gane, vse je tiho. Zdaj vkaže admiral, da naj se začne napad; kanoni z ladji zagermijo, ali od one strani vse tiho! Vojaki stopijo na suho, ali sovražnika ni nikjer, mestna vrata so na stežaj odperla. V strahu, da bi ne bila to kaka zvijača, zapove Mondemar svojim vojakom, da naj prav varno stopajo v mesto. Ali tudi mesto je bilo tiho in prazno. Še le ko španci zasedejo terdnjavo, se pokaže nekaj starih mavrov, ki so se bili poskrili. Pripeljejo jih pred admirala, in ko jih ta vpraša, kako je to, da je mesto tako zapuščeno, mu odgovore: „Ko se je jela bližati kerščanska vojska mestu, so videli vsi v zraku neštevilno vojsko, ki ji je bil poveljnik frančiškan sè znamenji admirala na sebi, se španskim klobukom na glavi, z mečem na strani in poveljniško palico v roki; le-ta je pretil, da bo pokončal celo mesto. Vsi so se nato prestrašili, popustili vse ter naglo zbežali.“

Tako je admiral Mondemar s pomočjo svetega Antona pridobil terdnjavo Oran zopet španskemu kraljestvu. Podoba svetega Antona z admiralskimi znamenji opravljena stoji neki še zdaj v frančiškanski cerkvi v Alikanti; v Rimu pa so poterdili resnico tega čudovitega dogodka leta 1770.

6.

V Oviedu, glavnem mestu provincije Asturije na Španskem, je v veliki revščini in potrebi živela neka žena, z imenom Fran-

čiška iz Uravije. Njen mož, Anton Danta je bil že delj časa v južni Ameriki in ni vedel, da se godi ženi tako slabo, ker ni prejel nobenega njenih pisem. V naj hujši revščini se zateče Frančiška k svetemu Antonu ter moli prav goreče v frančiškanski cerkvi pred podobo svetnikovo. Ker še ni dobila odgovora na nobeno pismo, kar jih je možu pisala, ji pride na misel, da mu piše na zadnje še eno, katero vtakne z naj večim zaupanjem v široki rokav podobe svetega Antona próseč svetnika, da bi on, ki je vže toliko čudežev storil ter je dobitnik vseh, ki se v svojih potrebah k njemu obračajo, izročil to pismo njenemu možu ter ji prinesel njegov odgovor.

Drugo jutro zarano zagleda cerkovnik, ki je šel odpirat cerkev, gredé mimo altarja svetega Antona, v roki podobe svetnikove pismo. Poskuša ga vzeti podobi iz rok, ali zastonj si je prizadeval. Perva oseba, ki je stopila v cerkev, je bila Frančiška, ki je prišla ponoviti svoje prošnje k svetemu Antonu. Ko vidi pismo v njegovi roki, meni, da je ono, ki mu ga je bila prej ta dan vteknila v rokav. Pritoži se tedaj: „O moj ljubi sveti Anton! Ali me torej nisi vslišal? Zakaj nisi izročil pisma mojemu možu, ko bi bil to vender tako lahko storil? Tako priserčno sem te prosila! zakaj me nočeš vslišati, ko si vender pomočnik v vsaki potrebi?“

Cerkovnik sliši ženo tožiti in jo vpraša, kaj jo tako teži. Ko mu žena razodene svoje potrebe, ji pravi, da naj poskusi vzeti svetniku pismo iz roke, ker ga njemu ni hotel dati. Žena res poskusi in glejte! voljno ji izroči svetnik pismo, iz rokava njegovega pa pade pred njo zavitek, v katerem je bilo 300 tolarjev. Cerkovnik skliče hitro vse brate skupaj, in zdaj berejo pismo, ki ga je žena dobila. Tako-le je bilo:

Preljuba žena!

Že delj časa sem živel tukaj v Limi v velikih skerbeh, kako se ti godi, ker nisem do zdaj dobil še nobenega sporočila o tebi; kar mi prinese neki brat iz reda svetega Frančiška to tvoje pismo, ki mi je olajšalo serce. Pritožuješ se, da ti nisem odgovoril na tvoja pisma, ali verjemi mi, da nisem prejel nobenega, kaker to zadnje, tako, da sem žaloval po tebi, kaker da si že mertva. Zdaj pa je moje veselje tolikanj večé, in po ravno tem frančiškanku, ki se verne precej domov, ti pošljem ta odgovor, in 300 tolarjev, ki ti bodo zadostovali, dokler se ne vernem sam. Prosim pa svetega

Antona, da bi varoval tebe in mene, da bi se kmalu zopet srečno videla. V tem zaupanju ostanem

Tvoj Te ljubeči mož
ANTON DANTA.

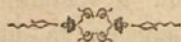
V Limi 23. malega serpana 1729.

7.

Neki pobožen redovnik v Ameriki je po povelju svojega predstojnika že skozi več let nabiral darove za neko bolnišnico. Nekega dne gre zopet na biro; cel dan hodi okoli, terka po več vratih, ali darovi so bili le pičli in marsikatera vrata se mu niso odperla. Ker se je dan že nagnil in je videl brat, da ni še skoraj nič nabral, se zateče v tej zadregi k svetemu Antonu. Stopi tedaj v bližnjo cerkev in prav priserčno se priporočuje svetniku, ki mu je že marsikatero dobroto in milost izprosil. Po molitvi zapusti cerkev; ni pa še prišel 20 korakov daleč, ko stopi k njemu zagernjena gospa, ki mu da 5 tolarjev milostinje. Ob enem mu izroči 10 tolarjev ter ga prosi, da bi jih odštél dvema osebama, ki mu jih je naznanila. Iznenadil je dobrega brata že prvi dar, ali še bolj stermi, ko mu tudi oni dve drugi osebi darujete denar, ki ga jima je prinesel; dobil je tako 15 tolarjev za bolnike, in ves vesel se verne domov.

Nekaj mesecev potem pride ravno ta brat v neko njemu znano hišo tistega mestnega dela. Hišna gospodinja, tretjerednica, je imela to dobro lastnost, da je dajala rada vbogajme. Da je mogla kaj več dati, je bila varčna v drugih rečeh. Ko je videla brata vstopiti, vpraša ga: „Ali niste zadnjič, ko vam je neka oseba dala denar blizu cerkve, molili k svetemu Antonu?“ „O, v resnici, in prav priserčno, tako, da še ne kmalu tako, sem molil“, ji odgovori brat. „Veste kaj“, mu reče nato gospa, „žena, ki je takrat niste poznali, in vam je dala denar, to sem bila jaz. Na neki posebni način sem bila k temu tako rekoč prisiljena. Bila sem v svoji izbi ter delala pridno, ko pogledam na podobo svetega Antona, ki visi na steni. Zdelo se mi je, kaker bi mi nekedo rekel: „Pojdi, vzemi denar, ki si ga prihranila, ter ga daj osebi, ki jo boš videla blizu cerkve“. Nisem imela več ostanka v svoji izbi. Gorečnost in neki nepokoj me sili, in vzela sem denar, ter šla tjakaj, kjer je imela biti oseba, ki ste bili vi, dragi brat!“ Brat in gospa sta spoznala tukaj mogočno roko svetega Antona.

Iz Sár geminda, v nemški Lotrín giji, piše nekedo v „Sv. Frančiška zvonček“: „Moja sestra je začela z mesečno podporo, ki sem jo pošiljal svojim starim starišem in njej, majhino kupčijo s tkanino na drobno. Prigodilo se je pa, da je stopila v kupčijsko zvezo z judom, ki ji je pošiljal vedno več blaga, kaker si ga je izbrala in naročila. Ko je vsled tega narastel dolg do 900 mark, zahteva jud od nje, da naj ga plača v 14. dneh, ter žuga, da jo bo drugači tožil. Na človeško pomoč se nismo mogli zanašati in ni bilo pričakovati družega, kaker da nam bodo prodali malo hišico, ki smo si jo ravno kar napravili. Stariši in sestra so bili v velikem strahu; jaz pa, ko ud tretjega reda, sem zaupal v Boga, in čembolj zapuščenega sem se čutil, tem bolj je rastlo moje zaupanje. Ravno v tem času se je naznanila v „Zvončku sv. Frančiška“ pobožnost devet torkov na čast sv. Antona Padovanskega. Da bi nam bilo v tej zadregi pomagano, sklenil sem se vdeležiti te pobožnosti in priporočal tudi svojim starišem in sestri, da bi častili svetnika, ter sprejemali v ta namen vsaki torek presvete zakramente. Nato mi pošlje ljubi Bog prijatelja, ki sem mu razložil, v kaki sili smo. On pove to svoji ženi in svakinji. Pervi torek potem prejmemo svete zakramente. In glejte! Drugo jutro nato mi pove prijatelj, jokaje se od veselja, da smo rešeni, ker se je njegova svakinja odločila se svojim premoženjem, ki je znašalo okoli 10 tisoč frankov v zvezo stopiti z mojo sestro. Čez en teden se peljem ž njo v svojo domovino, kjer je pomagala se svojim denarjem, ter se vdeležila kupčije. Hvala preljubemu sv. Antonu!“

Poglavja raznih nauk in spodbudljivih izrek brata Egidija.

Poglavje o sveti pokorščini.

Koliker bolj je pripognjen redovnik pod jarem svete pokorščine iz ljubezni do Boga, tolikanj več sadu bo obrodil iz sebe za Boga. Koliker bolj bo podložen svojemu prednjiku v božjo čast, olikanj bolj bo prost in očiščen svojih grehov. Resnično pokoren

redovnik je podoben vitezu dobro oboroženemu in dobro na konju, kateri v popolni varnosti gre in predere verste sovražnikov svojih brez strahu, ker mu nobeden od njih ne more škodovati. Tisti pa, gdor vboga z mermranjem in nejevoljo, je podoben vitezu neoboroženemu in slabo na konju, katerega, če gre v boj, njegovi sovražniki na tla veržejo ter ga ranijo in vjemó in včasih zapro in vmorijo. Tisti redovnik, ki hoče živeti po svoji lastni volji, kaker se mu zdi, kaže, da hoče zidati svoje večno stanovanje v peklen-skem brezdnu. Če pripogne vol svojo glavo pod jarem, potem dobro obdeluje zemljo, tako da obrodi ob svojem času dobrega sadu; če pa vol okolu hodi brez namena, ostane zemlja neobdelana in pusta in ne obrodi ob času svojega sadu. In tako tudi redovnik, če glavo pripogne pod jarem pokorščine, prinaša ob svojem času obilnega sadu Gospodu Bogu; tisti pa, ki ne vboga iz dobrega serca svojega predpostavljenega, ostane nerodoviten in pust in brez sadu svoje obljuje. Modri in visokodušni možje radovoljno brez strahu in brez obotavljanja in premisleka pripognejo glavo pod jarem svete pokorščine; nespametni pa in maloserčni ljudje izkušajo vun potegniti glavo izpod jarma svete pokorščine in potem nočejo podložni biti nobeni stvari. Veča popolnost mislim jaz da je služabniku božjemu, slušati čisto svojega predpostavljenega iz spoštovanja in ljubezni do Boga, kaker bi bila, slušati prav Boga, ako bi Bog sam zapovedal; zakaj tisti, gdor je pokoren Gospodovemu namestniku, bi gotovo še bolj pokoren bil Gospodu samemu, ako bi on zapovedal. Tudi se mi zdi, da, če bi kakov človek obljubil pokorščino komu drugemu, pa bi imel to milost, da bi govoril z angeljci, ter bi se prigodilo, keder bi se z angeljci pogovarjal, da bi ga poklical tisti, kateremu je obljubil pokorščino, jaz pravim, da mora pustiti pogovor z angeljci ta hip in teči, da pokorščino izkaže v čast božjo. Gdor je glavo vklonil pod jarem svete pokorščine in hoče potem odtegniti glavo tej pokorščini, da bi živel bolj popolnoma, jaz pravim, če ta ni poprej popolnoma postal v stanu pokorščine, je to znamenje velike ošabnosti, katera skrita tiči v njegovi duši. Pokorščina je pot, po kateri se pride do vsega dobrega in do vsake čednosti; in nepokorščina je pot vsega hudega in sleherne napake.

Poglavje o spominu na smert.

Ako bi človek vedno imel pred dušnimi očmi spomin na svojo smert in na zadnjo večno sodbo in na martre in terpljenje

pogubljenih duš: „čisto gotovo je, da bi ga ne mikalo grešiti ali razžaliti Boga. Ako bi pa mogoče bilo, da bi bil kateri človek živel od začetka sveta do sedanjega časa, ter bi bil v tem času prestal vsako nasprotnost, žalost, martre, težave in bolečine, in ta bi vmerl, in duša njegova bi šla prejemat tisto večno nebeško dobrotu; kaj bi mu škodovalo vse zlo, katero je prestal v preteklem času! In ravno tako, ako bi bil človek imel ves gori omenjeni čas vse, kar je dobrega in vse veselje in tolažbe tega sveta, po smerti bi njegova duša prejela pa tiste večne peklerske kazni: kaj bi mu potem pomagalo vse, kar bi bil prejel dobrega v preteklem času? Neki klatež je rekel bratu Egidiju: „Tako ti povem, da bi rad živel dolgo časa na tem svetu in mnogo bogastva imel in v obilnosti vsako reč in rad bi bil jako češčen.“ Temu je djal brat Egidij: „Brat moj, kè bi bil ti gospodar celega sveta, in naj bi na njem živel tisoč let v vseh zabavah in radostih in veselju in časni tolažbi, ej, povej mi, kako plačilo ali kako zasluženje bi se nadejal da dobiš od tega tvojega vbozega mesa, kateremu bi tolikanj služil in stregel? Pa to ti povem, da človek, ki po božji volji dobro živi ter se varuje, da ne razžali Boga, on bo gotovo dobil od tega Boga naj višje dobro in neizmerno večno plačilo in veliko obilnost in veliko bogastvo in veliko čast in dolgo večno življenje v neminljivi nebeški slavi,“ h kateri naj nas pripelje ta dobrotljivi Bog, naš Gospod in Kralj Jezus Kristus k slavi ravno tistega Gospoda Jezusa Kristusa in ljubega vbozega svetega Frančiška. Amen.

Brat Janez Montekorvinski, pervi katoliški misijonar na Kitajskem.

§. 9. Pismo brata Andreja Peruškega,
škofa Kajtonskega.

Br. Andrej Peruški, iz reda manjših bratov, po božji volji imenovan škof, častitemu očetu bratu gvardijanu samostana peruškega zdravje in večni mir v Gospodu! Komaj smem upati, da Vam v roke pride pismo, katero Vam pošiljam, ker je mej nama tolika daljina zemlje in morja.... Vedite tedaj, da sva morala jaz in moj ranjki brat in soškof Peregrin, neločljiv tovariš mojega popotovanja,

mnogo nadlog in težav preterpeti, lakoto, razne stiske in nevarnosti na suhem in na morji, kjer sva bila oropana vsega, še celo poveršne in spodnje obleke, in da sva naposled z božjo pomočjo dospela v mesto Kambalik, glavni sedež cesarstva velikega kana, mislim leta po včlovečenju Gospodovem 1308. Tam smo po povelju, ki ga nam je dal apostoljski sedež, posvetili nadškofa in ostali tam skoraj pet let. V tem času smo pridobili od slavnega cesarja „alafa“ za hrano in obleko in sicer za osem oseb. Je pa „alafa“ denar, ki ga daje cesar poslancem velikašev, govornikom, vojakom, raznim umetnikom, glumačem, vbogim in mnogoterim drugim osebam različnih stanov, stroški, ki presegajo dohodke in stroške marsiketerega kralja v zahodnih deželah. Ne bom govoril o bogastvu, veličastvu in slavi tega velikega cesarja, o velikosti cesarstva, o množini ljudstva, o številu mest in njih velikosti in o upravi cesarstva, kjer se nihče ne upa vzdigniti meča zoper družega, — predolgo bi moral pisati in neverjetno bi se zdelo; zakaj še celo jaz, ki sem pričujoč, slišim take reči, da sam komaj verujem..... Pri oceanskem morju je veliko mesto, ki se v perzijanskem jeziku imenuje Kajton (Cayton); v tem mestu je sezidala neka bogata armenska gospa precej lepo in veliko cerkev, katero je povzdignjeno od nadškofa po njeni želji v stolico, darovala v življenju in ob smerti zapustila s primerno delščino bratu Gerardu škofu in bratom, ki so bili ž njim, ko je prvi nastopil tisto stolico. Ko je pa ta škof vmerl ter bil tamkaj pokopan, je hotel nadškof mene postaviti za naslednika pri tisti cerkvi; ker pa jaz nisem bil nič kaj pri volji, je poslal tja brata Peregrina, omenjenega škofa, ki se je o priložnosti tja odpravil in ko jo je nekoliko let vladal je tamkaj vmerl l. 1322, tisti dan po osmini sv. aposteljnov Petra in Pavla. Okoli štiri leta pred njegovo smertjo, sem si pridobil pravico, ker se v Kambaliku zaradi neke-terih vzrokov nisem dobro počutil, potegovati imenovano alafa ali cesarsko miloščino v mestu Kajtonu, ki je oddaljeno od Kambalika okoli tri tjedne hodá, in spremljan od osem jezdecev, ki mi jih je dal cesar, sem se z veliko častjo podal na pot proti tistemu mestu, ter sem tja prišel, ko je brat Peregrin še živel. Dal sem pa zidati v nekem gozdu, blizu mesta, oddaljenem do poltretji sto korakov, lepo in primerno cerkev in zraven stanovanje za 22 bratov sè štirimi izbami, katerih sleherna bi bila pristojna za slehernega cerkvenega dostojanstvenika. Na tem kraju prebivam in živim od omenjene kraljeve milostinje, ki znaša na leto, kaker menijo kupci dženoveški, okoli sto goljdinarjev v zlatu; toda od te milostinje

sem velik del porabil za zidanje tega kraja, kateremu enacega v lepoti in prijetnosti ne najdem mej samostani naše provincije. Naposled, ne dolgo po smerti brata Peregrina, sem prejel pismo nadškofovo, s katerim me postavlja škofa pri imenovani stolni cerkvi; veljavni vzroki so mi svetovali, da sem to službo prevzel, in tako prebivam zdaj včasih pri cerkvi v mestu, včasih pa v tem samostanu, kaker se mi dopade. Zdrav sem, in mogel bom, koliker dopušča moja starost, še nekaj let delati v tem misijonu, akoravno sem osivel, nekoliko iz natornih pomanjkljivosti, nekoliko od starosti. — V tem velikanskem cesarstvu so ljudje vseh narodov, kar jih je pod nebom, in vseh razkolov in slehernemu je dovoljeno živeti po svoji veri; zakaj oni so te misli, ali prav za prav te zmote, da se more zveličati vsaki v svoji veri, in zategadelj smemo prosto in brez skerbi pridigovati. Od judov pa in saracenov (mohamedanov) se nihče ne spreoberne, le izmej malikovavcev se jih da mnogo kerstiti, vender pa mnogi kerščeni ne hodijo prav po kristijanski poti. Štirje izmej naših bratov so postali v Indiji po saraceni marterniki, eden od njih je bil dvakrat veržen v velik ogenj, pa je prišel vunkaj nepoškodovan, in vender se pri tem velikem čudežu nihče ni odpovedal svoji zmoti. Vse te reči sem pisal ob kratkem očetovstvu Vašemu, da bi jih po Vas izvedeli tudi drugi. Duhovnim bratom in svojim prijateljem ne pišem, ker ne vem, gdo je še živ, gdo vmerl, zato jih prosim, da naj me imajo za opravičenega. Vse pa pozdravljam in vsem se gorško priporočam. Vi pa, p. gvardijan, priporočite me ministru in kustosu peruškim in vsim drugim bratom. Vsi pomočni škofje kambališkega sedeža, imenovani po gospodu papežu Klemenu so vmerli v Gospodu, jaz sam sem ostal.*) Brat Miklavž da Baustra. brat Andručij Asiški in en drugi škof so vmerli o prihodu v spodnjo Indijo, v neki deželi, ki je silno nevsmiljena, kjer je pomerlo in pokopanih bilo še mnogo drugih. Ostanite zdravi v Gospodu zdaj in vselej. Dano v Kajtonu leta 1326 meseca prosinca.“ —

§. 10. Smert brata Janeza Montekorvinskega.

Brat Janez Montekorvinski je videl evangelijsko seme, katero je na Kitajskem vsejal in sè svojim potom zalival, rasti in postati veliko drevo, ki je ponosno razprostiralo svoje veje. Ali, naposled je poklical Gospod Bog nevtrudljivega delavca k sebi, da prejme

*) Namreč izmej prvih sedem.

plačilo za svoje prizadevanje; vmerl je v Gospodu leta 1330, star 84 let.

Kolika je bila žalost po njem, pripoveduje brat Viljem Adami, iz reda sv. Dominika, nadškof sultaniješki (Sultanieh), ki je prišel do naključju ravno takrat v Kambalik, ko je brat Janez za smert zbolel. On je bil tudi vpričo pri njegovi smerti ter je imel slovesne bilje za mertvega. Ko se je namreč ta mož vernil iz tistih dežel, mu je vzkazal papež Janez XXII. da naj popiše svoje popotovanje, kar je tudi storil. V knjigah njegovih, ki imajo naslov: „Knjige o deržavi velikega kana“ je poglavje „o manjših bratih, ki prebivajo v deželi kitajski“, in tu piše: „V mestu Kambaliku je bil nadškof, kateremu je bilo ime brat Janez Montekorvinski iz reda manjših bratov, in je bil odposlan od papeža Klemenca kot poslanec. V imenovanem mestu je dal sezidati tri samostane manjših bratov, dobre tri četerti ure enega od družega..... Zgoraj omenjeni brat Janez, nadškof, jih je spreobernal mnogo k veri Jezusa Kristusa. Bil je mož presvetega življenja, prijeten Bogu in ljudem, tako da je vžival polno milost pri cesarju, ki je dajal njemu in njegovim ljudem vsega, karkoli so potrebovali. Ljubljen je bil od kristijanov in nejevernikov in gotovo bi bil spreobernal k veri vso tisto deželo, ako bi ga ne bili ovirali nestorijani, krivoverni in neverni kristijani, ki so mu veliko škodovali. Silno si je prizadeval, da bi jih bil pripeljal k pokorščini do naše matere rimske cerkve, brez ketere, kaker je on rekel, ni mogoče zveličati se; zavoljo tega so ga oni, kot razkoljniki, hudo sovražili. Na zadnje pa, in sicer pred kratkim, se je dopadlo Bogu, da ga je poklical s tega sveta. Pri njegovih biljah in pogrebu je bila neizmerna množica kristijanov in paganov, ki so tergali, po svoji šegi, žalovavna oblačila in vsi iz spoštovanja prosili in prejeli koščekov njegove obleke, in jih imeli kot svetinje v veliki časti. Pokopan je bil z veliko slovesnostjo po kristijanski šegi in kraj, kjer je pokopan, se obiskuje zmirom z velikim spoštovanjem.“

Koliko je moral terpeti brat Janez od nestorijanov, se vidi tudi iz tega, ker so mu, kaker pripoveduje Adami, silno nagajali ko je zidal samostane. Kar je dal sezidati po dnevi, so mu ti krivoverci po noči poderli. Po dnevi si niso upali žalega storiti nadškofu, ali bratom in sploh katoličanom, ker so se bali cesarja, ki je manjše brate in vse katoličane ljubil in očitno spoštoval. —

Poslanci cesarja kitajskega in knezev alanskih, ki so prišli leta 1338 v Avinjon k papežu Benediktu XII., tako pričajo v svojem pismu o bratu Janezu: „Naznanjeno bodi Vaši Svetosti, da

smo bili dolgo časa podučevani v katoliški veri, koristno vladani, in jako tolaženi po Vašem poslancu, bratu Janezu, verlem možu, svetem in krepostnem, ki je vmerl vže pred osmimi leti.“ —

V poterjenje vsega povedanega naj pristavimo tu nekoliko besed iz neke knjige, ki so jo pisali protestantje, ne preveliki prijatelji katoliških misijonov: *) „Za časa mongoljskega gospostva,“ tako beremo v omenjeni knjigi, „(od leta 1206 do 1368), ko je bil današnji Peking cesarski sedež (Khan Balik), je delal kerščanski misijon s čudovitim vspehom. Več škofovskih sedežev se je ustanovilo. Kerščanske cerkve so povzdignile svoje stolpe; zvonjenje je vabilo k službi božji. Cesarkega dvora se je držala redovna hiša frančiškanska. Prekrasna je bila nadškofova palača. — Ko je pa zmagala narodna cesarska rodovina Ming (leta 1368), tedaj se je vse spremenilo. Ptujstvo se je izključilo in je ostalo izključeno, dokler so..... portugizi, gospodarji indovskih bregov in voda, tudi na Kitajsko se prikazali (leta 1516).“

Le prekmalu so potemtakem poderli zgodovinski dogodki, kar je brat Janez Montekorvinski tako lepo zasadil. Čez dve sto let se je moral katoliški misijon na Kitajskem čisto iz novega začeti. In začeli in nadaljevali so ga z velikim vspehom jezuiti, mej njimi naj imenitniša pater Riči (Ricci) in Adam Šolj (Scholl). V prejšnjem (osemnajstem) stoletju pa je vstalo zopet preganjanje, ki se nadaljuje zdaj z večo zdaj z manjšo grozovitostjo tudi skoraj celo naše stoletje. Leta 1815 so se katoličani vnovič popolnoma izključili, kar vender ni moglo katoliške cerkve na Kitajskem popolnoma zatreti. Leta 1845 je cesar Tav-Kvang vnovič dovolil oznanjevanje naše svete vere, pripoznavši, da ne le ni škodljiva, temuč tudi priporočila vredna. Njegov naslednik, cesar Hjen-fong, je leta 1851 skrivaj zopet velel preganjati kristijane, kar je terpe-lo, dokler je premagan od angležev in francozov v miru sklenjenem 25. vinotoka 1860 moral privoliti, da se kerščanstvo slobodno oznanja. Ali vse do današnjega dne se ponavlja, če tudi ne na povelje vlade, preganjanje in morjenje zdaj tu zdaj tam. Pri vsem tem se katolištvo na Kitajskem prav veselo razeveta. Okoli trideset škofov in do sedem sto mašnikov oznanjuje sveti evangelij temu naj večemu narodu, ki je na svetu. Naj Bog obilno blagoslovi njih trud, naj prosi zanje častitljivi brat Janez Montekorvinski!

*) Geographisches Handbuch zu Andree's Handatlas. Bielefeld und Leipzig. 1882. stran 347.

Stanje in razširjevanje sv. katoliške cerkve v poslednjem času.

V. Amerika.

(Konec.)

Na južni strani dežele Kostarike se vije v polkrogu od zapada proti vshodu zemeljna tesnina panaméjska, ki veže Severno Ameriko z Južno, politično pa pripada poslednji; Panamá je namreč ena zedinjenih držav zvezne republike Kolómbije, ki obsega severno zapadni vogal Južne Amerike.

Kolómbija, negdaj Nova Granáda imenovana, je za četrto večja od našega cesarstva, pa šteje le okoli tri milijone prebivavcev, ki so večinoma, vsaj po imenu, katoličani. Ajdovskih indijanov je tam kakih 50 tisoč. Cerkvena okrajina kolómbijska ima nadškofijo v glavnem mestu „Santa Fé de Bogotá“ v državi Kundi namarka, in 9 poddruženih škofij sè sedeži v mestih: Santa Marta (v državi Magdalena), Kartahéna (v državi Bolívar), Panamá (v državi Panamá), Pamplóna (v državi Santánder), Antijokija in Medeljín (v državi Antijokija), Popaján in Pásto (v državi Kávka) in Túnha (v državi Bojaká). Pri vsem tem je za katoliško cerkev v Kolómbiji prav tako slabo, kaker do malega po vseh negdanjih španskih deželah, ki so zdaj same svoje, pa brezverskim slobodnjakom v oblasti. Pod ostro kaznijo je na priliko v zvezni državi Kavki prepovedano duhovnikom spodbujati verne, da bi se vdeleževali cerkvenih slovesnosti. Slovesna služba božja sploh ni dovoljena. Ravno tako so prepovedane vse cerkvene družbe ali skupščine in vse denarne zbirke za cerkvene potrebe. V Kundi namarki je vgrabila vlada vse cerkveno posestvo in premoženje ter prepovedala vsako unanjo službo božjo. V Magdaleni se je dala postava, da se perve tri mesece po poroki vsaki zakon lahko razdere. Kakšno mora biti življenje pod takim gospodarstvom, si lahko mislimo. Ko je Španija vzkazovala v deželi, ni bilo vse, kaker bi imelo biti; ali skerbelo se je, da bi se naredili iz divjih indijanov katoličani. Sedanja vlada pa dela na vso moč, da naredi iz katoličanov divjake. Kaj čuda, ako je negdaj slavno vseučilišče v glavnem mestu Bogotá globoko zdersnilo sè znanstvene višave, kjer je stalo, ko so španci skerbeli zanje; zvezdarna in knjižnica razpada; za šole po deželi se malo menijo; nekdam katoliški indijanski rodovi že

davno nimajo duhovnikov ter žive v popolni nevednosti, nagi kakor pred štiri sto leti. Pač se nahajajo tudi v tej nesreči deželi dobri škofje in mašniki, ki bi radi pomagali; ali kaj morejo storiti pod nevernimi in hudobnimi zapovedovavci?

Kolómbiji na jugu je republika Ekvádór, skoraj za dve Kranjski večja od Avstrije (brez Bosne in Hercégovine), z 1 milijon in 146 tisoč prebivavci — ako štejemo tudi 200 tisoč indijanskih divjakov. Ta republika je samostojna cerkvena okrajina z nadškofijskim seležem v glavnem mestu Kíto (Quito) in šestimi poddruženimi škofijami, katerih sedeži so mesta: Kvénka, Gvajakílj, Riobamba, Ibarra, Lóha in Porto-Vjeho. Ljudstvo ekvadórsko je sploh véрно in pobožno, za cerkvene slovesnosti vse vneto, vendar premalo delavno ali celo zanikerno, poslednja leta tudi po deržavnih zmešnjavah in natornih nesrečah (izmetu ognjenih gora) obožalo. Lepe dni pa je imela dežela še ob našem času, ko ji je bil predsednik ali prezident slavni tretjerednik Gabriel Garsíja Moréno. On je znal ohraniti mir v deržavi, spodbujati ljudstvo k delavnosti in poterjati v pobožnosti. Vpričo je bil pri vseh cerkvenih slovesnostih sè zgledno zbranostjo; pri procesijah se ni sramoval nositi bandero; ko je bil na deželi, ga ni bilo sram duhovniku pripravljati mašno obleko ter mu nato v domači kapeli pri maši streči. Po njegovi naredbi se je cela republika slovesno posvetila presvetemu Sercu Jezusovemu. Skerbel je tudi za misijone mej ajdovskimi indijani v vshodnih pokrajinah ekvadórskih. Nekoliko jezuitov je tam v divjih gozdih brez cest in potov z velikim trudom začelo učiti sveto vero; njim je izročil z dobrim premislkom pobožni prezident tudi najvišjo svetóvno oblast v krajih, kjer bi zasadili kerščanstvo in omiko. Dasi ga nigdar ni manjkalo pri slovesni službi božji in očitnih pobožnih vajah, vendar zato nikaker ni zanemarjal svojih deržavnih dolžnosti. On je povzdignil glavno mesto iz razvalin in nesnage ter ga olepšal z javnimi poslopji, novimi in popravljenimi; po deželi je dal delati poti in ceste; skerbel je za red pri vojaščini, za zvestobo in natančnost pri činóvništvu; skerbel je za šole, nižje in višje, ter za vse, kar pospešuje znanstvo; seveda je učiteljstvo izročil katoliškim redovom, ne kakim slobodnjaškim evropejskim profesorjem, ki prihajajo v Ameriko srečo lovit ter jo nazaj popišejo v domovino, ko so si napolnili mošnjo. — Taka v resnici kerščanska vlada pa ni bila po volji tako imenovanim slobodnim zidarjem, Antikristovi bratovščini, ki po vsem svetu in ne najmanj v Ameriki rije zoper sveto cerkev

in vse, kar je božjega. V Limi na Peruánskem so ti ponočni zidarji Garsija Morena k smerti obsodili in v resnici, 6. velikega serpana 1875 so ga vmorili; vmerl je v kapeli žalostne matere Božje v glavnem mestu svoje domovine. Pozneje so zavdali tudi nadškofu. Kakšna vlada je nastopila, to si je lahko misliti. Cerkev je bilo treba zatirati, duhovščino preganjati. Celó v omenjene misijonske kraje so poslali „gubernadórja“, ki je misijonarje kmalu s poti spravil. Pa se je opekel mož. Ko so misijonarji odešli, so se mu berž tudi indijani razgubili po gozdih in „gubernadór“ je ostal na cedilu. To je naposled vlado primoralo, da je prosila jezuite, naj bi se le vender vernili ter zopet sklicali ovčice indijanske. V resnici se je misijonsko delo vnóvič začelo in pri vsi neprijaznosti slobodnjaške vlade celo razšírilo.

Na jugu od ekvadórske je Peruánska republika ali Perú. Ta republika je skoraj za dve tretjini večá od Avstrije z Bosno in Hercégovino vred; prebivavcev pa ima le okoli 3 milijone in 650 tisoč, ali po drugih poročilih celo le 2 milijona 644 tisoč. Peruánska cerkvena okrajina obsega nadškofijo sè sedežem v glavnem mestu Lima (kjer je od leta 1586 do 1617 živela sveta Roza) in sedem škofij. Združena sè sosednjo Bolívijsko je imela Peruanska republika poslednja leta vojsko s Čilénsko ter je popolnoma premagana te dni sklenila mir. — Na Peruanskem in v sosednjih vshodnih krajih so nekedaj zlasti frančiškani, mej njimi sveti Frančišek Solán, delali za razšírjevanje svete vere. Nekedaj sloveč, leta 1724 vstanovljen frančiškanski kolegij za razšírjevanje vere („de propaganda fide“) svete Roze Okopske („S. Rosae de Ocopa“) se je ohranil do današnjega dne ter vzderžuje še tri ali štiri misijonske postaje mej indijani. Štirje drugi kolegiji frančiškanski so v mestih Lima, Kusko, Arekípa in Kahamárika. Samostan frančiškanski je v mestu Ika.

Republika Bolívijska, na vshodu in jugu Peruanske, je imela pred vojsko s Čilenci prostora več ko za dve Avstriji (brez Bosne in Hercégovine), prebivavcev pa precej menj od Peruanske. Cerkvena okrajina Bolívijska ima nadškofijo, ki ima sedež v glavnem mestu Čukisáka, navadno Sukre imenovanem; tudi La Plata se imenuje nadškofija. Poddružene so ji tri škofije sè sedeži v mestih Kočabamba, Santa Krús de la Sjerra in La Pás. Poslednje je največe mesto te dežele sè 76 tisoč prebivavci in veliko škofijsko cerkvijo. V Lapásu imajo frančiškani kolegij, ki oskerbljuje sedem misijonskih postaj mej indijani, skupaj okoli 3877 duš. Kolegij

Taratski (de Tarata) ima štiri take misijone z okoli 4234 duš. Poleg teh dveh so frančiškanski kolegiji tudi v glavnem mestu in v mestih Potosi in Tariha.

Republika Čile je ozka dežela, ki se razteza ob Tihem morju od Bolivije dolu do konca južno-amerikanske celine ter je merila pred vojsko z Bolivijo in Peruanskim blizu toliko kaker Ogersko in Hervaško. Prebivavec ima okoli 2 milijona in sto tisoč katoličanov in v južnih krajih okoli 50 tisoč divjih ajdovskih indijanov, Aravkancev. Cerkvena okrajina Čilenska obsega nadškofijo sè sedežem v glavnem mestu Santjago in tri škofije, na severu Seréna, Koncepcijón na jugu in San Karlos de Čiloe (ali d' Ankúd) na lepem otoku Čiloe. Frančiškani imajo na Čilenskem tri kolegije, namreč v mestih Čilján, Kastro in Santjago z okoli 110 redovniki. Tretji red je močno razširjan. Tudi kapucini imajo tu apostoljsko prefekturo sè 27 hospici, 52 mašniki in 11 lajiki. — Čilenska republika se mej vsemi južno-amerikanskimi do zdaj v vsakem oziru najbolje derži. Katolištvo je državna vera; katoliška cerkev se spoštuje in duhovščini katoliški se izkazuje povsod več ko navadna čast. Le škoda, ker je duhovnikov premalo, da bi mogli vse storiti, kar bi bilo treba. Škofije so silno raztegnjene, fare jako velike, poti zlasti v deževji grozno težavni; duhovnik, ki hoče z gorečnostjo opravljati svojo službo, kmalu pokonča zdravje in življenje.

Najjužniši čilenski kraj in najoddaljeniša fara čilotske škofije svetega Karla je Punta Arénas na koncu južno-amerikanske celine pri tako imenovani Magaljájínževi cesti, ki loči omenjeno celino od otočja Ognjene zemlje, kamer hočemo zdaj mimogrede pogledati.

Ognjena zemlja (Tierra de Fuego), ki se ima sčasoma razdeliti mej Čilensko in Arhentsinsko republiko, obsega en velik in več manjših otokov, obseljenih z raznimi divjimi rodovi, ki ne govore vsi enega jezika. Na zapadu prebivajo tako imenovani Pešerejci ali Pešeraki, majhini ljudje neprijetne podobe; na vshodu pa se nahajajo pravi velikani, ki so očitno s Patagonci sorodni. Ker je zemlja zadosti merzla, ljudje pa navadno nagi, imajo vedno ogenj v kočah, da se grejejo, in celo na čolnovih kurijo, ko se vozijo ribe lovit ob morskih bregovih. Katoličani do zdaj še niso s kakim vspehom poskusili svete vere oznanjevati tem zapuščenim ljudem; pač pa so protestantje na otoku Navarin vstanovili misijonsko postajo.

Od Ognjene zemlje proti severu in vshodu je v Atlantskem

morju precej manjše, pa ne ravno prijazniše otočje, ki ga španci imenujejo Maljvinsko (L a s M a l v i n a s), nemci pa Faljklandsko (F a l k l a n d s i n s e l n). To otočje je angleško posestvo. Obstoji iz dveh večih in do 200 majhnih otokov. Prostora ima blizu toliko kaker naša Dolomácija; prebivavcev pa je bilo nanjem leta 1878 še le 1394, vsi evropskega ali amerikansko-španskega rodu, mej njimi blizu četerti del katoliške vere. Glavno in edino mestce otočja je Port Sténlij (Port Stanley). Tu imajo od leta 1875 tudi katoličani duhovnika in majhino kapelico.

Najjužniša celinska dežela Južne Amerike je P a t a g o n i j a. Prisivaja si jo, razen zapadnega primorja, Arhentinska republika, ki ima pa dozdej le neketere majhine naselbine v deželi; večino zasedajo slobodni divji indijani, ki so tu posebno velike postave. Pred malo leti so se lotili oznanjevati sveto katoliško vero tem indijanom duhovniki skupščine misijonarjev salezijanskih, ki jo je ustanovil leta 1855 sloveči mašnik pjemonteški, Don Džovánij Bosko, ki še živi. Arhentinske naselbine in katoliške postaje v Patagoniji so po poslednjih sporočilih te: Karmen de Patagónes, ki šteje okoli 1500 prebivavcev, evropejcev in spreobrnjenih indijanov; Gvárdija Mitre z enakim številom katoličanov; Kolónija Konésa, kjer je čez 8 tisoč indijanov; Čele-Čele, kjer je indijanov 2500, nekaj kerščenih, nekaj takih, ki se pripravljajo na sveti kerst. Vsi ti štirje kraji stoje na severnem bregu Černe reke (Rio Negro), ki loči Arhentinsko od prave Patagonije. Na južni strani reke, torej v pravi Patagoniji, Karmenu nasproti, pa stoji Viedma ali Mersédes, kjer je sedež arhentinskega gubernadórja (vladavca ali namestnika). Prebivavcev ima to glavno mesto Patagonije okoli 2000 duš. Tudi na oni strani Černe reke, pa bolj v notranji deželi je naselbina svetega Frančiška Ksaverija, kjer je združenih 600 indijanov, nekoliko kerščenih, nekoliko takih, ki imajo kmalu kerščeni biti. Nova misijonska postaja se je imela ustanoviti vlni na bregovih jezera Nahuel-Hu-Api blizu Kordiljerskega pogorja, ki loči arhentinsko Patagonijo od čilenske. V okolici omenjenega jezera je mnogo divjih indijanov in že se jih je moglo nekoliko sto sprejeti v naročje svete cerkve. Misijonarji skupščine svetega Frančiška Salezija imajo nekaj kolegijev ali seminárjev v Evropi, dva tudi v Ameriki: v Urugvaju in v Arhentinski republiki; upati smemo torej, da bodo odgojili kmalu obilno število delavcev za ta oddaljeni vinograd Gospodov. Zaderžki so, kaker v drugih misijonih, tako tudi tukaj, pomanjkanje zdatnih denarnih pripomočkov

in pa nasprotovanje od strani protestantov, ki so se prikazali že tudi v te kraje, seveda z debelimi mošnjami polnimi srebernikov.

Arhentina je zvezna država, ki meri več ko za štiri Avstrije z Bosno in Hercegovino; prebivavcev pa ima le okoli dva milijona in pol, večinoma katoličanov. Cerkvena okrajina arhentina ima nadškofijo sè sedežem v glavnem mestu Buenos Ajres in pet poddruženih škofij, katerih so pa le štiri na Arhentskem. Peta obsega samostojno republiko Paragváj, v katere glavnem mestu Asunsijón ima svoj sedež. Paragvaj je žalostni ostanek nekedaj sloveče in cvetoče jezuitske države, ki se je raztezala na vse strani čez sadanje meje, v Perú, Brazilj in Arhentsko. Dandanašnji meri blizu toliko kaker Laško brez otokov Sardinije in Sicilije, prebivavcev pa ima okoli 300 tisoč, večinoma mešane kervi in katoliške vere. — Na Arhentskem imajo frančiškani tri kolegije in dva misijonska samostana z okoli 90 redovniki. Tako imenovani slobodni zidarji so tudi tukaj zakleti sovražniki svete katoliške cerkve.

Republika Urugváj je še manjša od Paragvajske, namreč nekako toliko kaker severne avstrijske dežele: Dolenja Avstrija, Češko, Moravsko, Šlesko, Galicija in Búkovina; prebivavcev pa ima zdaj nekoliko več od one, namreč okoli 440 tisoč. Državna vera je katoliška. Škofija je v deželi ena sama, pa neposredno podložna rimskemu sedežu. Glavno in škofijsko mesto je Montevideo, lepo stoječe ob morskem zalivu La Plata, sè sto tisoč prebivavci.

Proti severu od republik Urugvajske in Paragvajske se na daleč in široko razgrinja veliko cesarstvo Brazilija ali Brazilj, ki ima prostora več ko za dvanajst Avstrij z Bosno in Hercegovino skupaj; prebivavcev pa šteje okoli 12 milijonov, mej njimi 10 milijonov katoličanov. Celo cesarstvo je le ena cerkvena okrajina, ki ima nadškofijo v velikem mestu „San Salvadór de Bajija de todos us Santos“ (San Salvador de Bahia de todos os Santos), ki se navadno imenuje na kratko Bajija, in enajst tej poddruženih škofij. Kako velikanska katoliška dežela! žalibog, da je v njej tako malo katoliškega zivljenja! Velika večina prebivavstva, ki je portugiškega rodu in jezika, za Boga in njegovo sveto cerkev nič ne mara; živi brez skerbi v zanikernosti in nevednosti, taki, da si je ni lahko več misliti. Braziljska duhovščina, še to malo, kar je je, ni skoraj za drugega ko za pohujšanje. Ti gospodje ne spovedujejo, ne pridigajo, kerščanskega nauka ne učijo, in

ako kerčmarijo ali s konji in mezgi kupčujejo, to še ni najhujše, kar počnejo. Duhovni, kaker se spodobi, so le redovniki, ki iz Evrope prihajajo v deželo. To so v južni okrajini „Rio Grande do Sul“ mej nemškimi seljani, ki so se tam uaselili pred kakimi 50 leti, jezuiti, katerim pomagajo šolske sestre 3. reda svetega Frančiška. Po teh obojih trudu se katoliško življenje v tistem kraju jako lepo razcveta. V mestu San Leopoldo izdajajo celo katoliški časopis v nemškem jeziku ter uče in odgojujejo mladeniče, ki hočejo biti mašniki. — Laški kapucini imajo v Braziliji tri apostolske prefektore, eno v glavnem mestu cesarstva, to je „Riu Žanejru“ (Rio Janeiro), kjer je misijonarjev mašnikov 18 in 1 lajik, eno v nadškofijskem mestu Bajija, kjer je mašnikov 9, lajikov 5, eno v Pernambuku, kjer je mašnikov 18, lajiki 3. Mej indijani v notranjih pokrajinah imajo misijone tudi dominikani in frančiškani. Frančiškani imajo majhin hospic v mestu Manáos, ki je poglavitno mesto notranjega zemljišča braziljskega imenovanega Amazónas; njih misijonske postaje pa so zlasti ob reki Vavpés proti ekvadórski meji in ob Černi reki, v katero se Vavpés iztaka. Vseh katoličanov imajo v tem kraju do 5 tisoč. Tudi ob reki Madejri imajo misijon.

Na severni strani Braziljskega cesarstva leži ob morju dežela Gujána, ki je razdeljena v tri kose; francoska Gujana ali Kajéna, holandska Gujana ali Súrinam in britska Gujana ali Demerára. Kajena je apostolska prefektura, Surinam in Demerara sta apostolska vikarijata. V Kajeni je večina, to je okoli 20 tisoč, prebivavcev katoliška; v Surinamu in Demerari je večina protestantovska, vendar je katoličanov v Súrinamu okoli 12 tisoč, v Demerari okoli 20 tisoč.

Naposled imamo v sredi severnega primorja Južne Amerike republiko Venesuela (Venezuela), ki meri nekako toliko kaker Peruanska, prebivavcev pa je imela leta 1879: 1 882 236, večinoma katoličanov. Cerkvena okrajina venesueljska obsega nadškofijo sè sedežem v glavnem mestu Karákas, in štiri poddružene škofije. — Ime Venesuela pomeni Male Benetke. Ko so namreč španci deželo preiskavali, so našli leta 1499 na vshodu Marakájskega jezera v sredi vode na koleh indijansko vas, ki so jo zavoljo te podobnosti z Benetkami po špansko imenovali Venesuela (po latinsko bi se reklo: Venetiola), t. j. Male Benetke. To ime je potem prešlo na celo deželo. — Pervi misijonarji v teh krajih so bili dominikani; za njimi so prišli frančiškani in avgustinijani, naposled jezuiti in kapucini. Leta 1767 so se na povelje španske-

ga kralja jezuiti pregnali, in ko se je v začetku našega stolja (5. malega serpana 1811) Venesuela odtergala od Španskega, so se zapodili tudi ostali redovniki; kar so imeli, je šlo vse v slobodnjaške mošnje. Pred 70 leti še cvetoči indijanski misijoni so dandanašnji popolnoma zapuščeni; redovnikov ni več nobenih v Venesuéli. Tamkajšnji katoličani sicer menda niso tolikanj zanikerni kaker braziljski, ali gospodarijo tudi njim slobodni zidarji, ki so ni še tega davno preganjali katoliško cerkev z več ko navadno silovitostjo.

VI. D o s t a v e k.

Okolobarili smo naposled tudi Južno Ameriko ter s tem, koliker je bilo ob kratkem mogoče, do konca pregledali stanje in razširjevanje svete katoliške cerkve po vesoljnem svetu. Zamudili smo se vendar s tem pregledovanjem dalj časa, kaker je bilo prvotno namenjeno, in tako se je zgodilo, da se je mej tem vže marisikaj spremenilo, tu na bolje, tam na huje. To hočemo zdaj za sklep vsaj po večem omeniti.

Začnimo zopet v ljubi d o m o v i n i Tekoče leto je prineslo nam slovenskemu narodu zlasti dva vesela dogodka na cerkvenem polju, nastop novega nadškofa goriškega, metropolita slovenskega, milostivega in prevzvišenega gospoda Alojzija Corna, in pa velikanški napredek slavne družbe svetega Mohora, kateri iz serca želimo enak vspeh tudi za prihodnje leto.

V A v s t r i j i sploh ni bilo posebnih sprememb, razen da je bitko plačilo, ki se je namenilo bosánskimi frančiškanom za mnogostoletni trud; Rim naposled vsaj po večem srečno odvernil. Stvar je prežalostna, da bi jo kazalo tu razkladati.

Na N e m š k e m gre počasi, vendar stanovitno na bolje. Upamo, da bo tamkajšnje goreče in pogumne katoličane ljubi Bog kmalu popolnoma vslišal in potolažil.

Tudi na F r a n c o s k e m je gotovo mnogo dobrih in gorečih katoličanov. Francozi največ store za katoliške misijone in največ misijonarjev je francozov. Ali na Francoskem so tudi najhujši antikristi in bogotajci. V republikanskih državnih šolah francoskih ne terpijo celo same besede „Bog“ v nobeni učni knjižici in radi bi jo izpehnili sploh iz vsake knjige, ki bi vtegnila kedaj otrokom v roke priti. Ali ni to več ko peklenska hudoba? Da taki ljudje, potem ko so redovnike iz domovine vergli, tudi svetovno duhovščino preganjajo in v nič devljejo ter z novimi postavami skušajo oropati vsega, kar ima in kar ji gre, kedo se bo čudil? Sve-

ti oče so pisali zato predsedniku francoske republike resno pismo, ki je videti, kaker bi bilo v resnici nekaj pomagalo; od tistega časa je namreč precej potihnil brezbožni hrup v tej nesrečni deželi.

V Peterbúrgu na Rusovskem so se 13. velikega travna v katoliški nadškofijski cerkvi posvečevali novi poljski škofje: nadškofu Gintovtu, metropolitu Mogiljevskemu pa se je izročil „palium“, znamenje nadškofovske časti.

Tudi v Portugalu je bila večina škofij vže nekaj let brez škofov; „slobodni zidarji“, ki tam prav oblastno zidarijo, jih ne vidijo radi, ker so jim le na poti. Vender so sveti oče z nevtrudnim prizadevanjem dosegli, da se postavijo, kjer imajo biti. Patrijarhalno stolico glavnega mesta Lizbone je zasedel frančiškan Sebastijan Netto. Sveti oče so pri zaslišanju generalnih ministrov serafinskega reda, 7. malega serpana, hvalili čednosti, ponižnost in gorečnost tega izverstnega moža ter Boga hvalili za to volitev, ki bo, kaker upajo, mnogo koristila cerkvi portugalski.

Na Švajcarskem so sveti oče, da dosežejo mir in spravo z vlado, odpravili apostoljski vikarijat ženevski ter dotične kraje združili sè sosednjo škofijo lozánsko.

Odpravili so tudi apostoljski vikarijat na Ruménskem ter namestu njega vstanovili v glavnem mestu Bukrešu nadškofijo za mlado rumensko kraljestvo. Tudi na Bolgarskem so vstanovili redno duhovno vlado ali hijerarhijo.

V Rimu je kardinal Simeoni 16. velikega travna odperl skupščino za pregledovanje gerško-slovenskih cerkvenih knjig. Ravno tam so sveti oče vstanovili poseben kolegij za odgojevanje armenske duhovščine.

V Aziji sta letos dva katoliška misijonarja zaslužila marteniško krono: 28. sušca pater Terás (Terrasse) iz pariškega društva unanjih misijonov v mestu (ali menda vasi) Čang-in na zemljišču Lang-kong-hjen v deželi Jún-nan, ki je najjužniša okrajna kitajskega cesarstva; 20. velikega travna Gašpar Klávdij Bešé (Béchet), mašnik iz mesta in škofije Lijona na Francoskem v okrajini Nam-dinj, ki je v apostoljskem vikarijatu Zapadnega Tonkina v kraljestvu Anam v Odzadnji Indiji. V Čanginu so pomorili zdivjani ajdje z misijonarjem vred tudi mnogo tamkajšnjih kristijanov in oropali in pokončali še več kerščanskih vasi. V Namdinju je neki poglavar ali činóvnik k smerti obsodil misijonarja in 7 tamkajšnjih kristijanov, ker niso hoteli zatajiti svoje vere, in vojaški so jih ob glavo deli. Moža so najberž razdražili zoper katoliško

vero francozi, ki bi radi Tonkin pod-se spravili ter se že celo leto vojskujejo v tej daljnji deželi, do zdaj ne ravno srečno.

Tisto noč pred binkuštni in vdrugič tri dni potem, po noči od 15. do 16. velikega travna, so se morali misijonarji v mestu Ha-noj sè svojimi katehisti in drugimi domačimi kristijani z orožjem v rokah braniti zoper tako imenovane „črne zastave,“ ki so napadale njihovo hišo in kar imajo okoli nje. Kristijani so se dobro držali ter obakrat odbili napad. Le enega je zadela svinčenka, da je obležal mertev; sovražnikov pa je ostalo mnogo ranjenih in pobitih. Vender kristijani niso mogli vbrantiti cerkve, ki jim je pogorela. To poročilo je od 25. malega serpana; kaj so vbogi misijonarji nadalje terpeli, še ne vemo.

Dasiravno pa so potemtakem v Tonkinu časi jako neugodni razširjevanju svete vere, vender je bilo potrebno, da se je vstanovil nov apostoljski vikarijat na severu te dežele; ločil se je od vikarijata vshodnega Tonkina. Zdaj ima torej Anam sedem apostoljskih vikarijatov; v severnih treh delajo špansko-filipinski dominikani, v ostalih štirih duhovniki pariškega seminarja.

Tudi na otoku Se j l o n u se je vstanovil letos nov apostoljski vikarijat, namreč za notranjo okrajino Kandi, ki je bila do zdaj kos južnega vikarijata Kolombo.

N i d e r l a n d s k o I n d i j o je zadela to preteklo poletje neznanška nesreča. Ognjemetne gore so zdivjale ter v malo urah pokončale na razne načine, kaker se piše, do 80 tisoč ljudi. Tudi neke tamkajšnje misijone je vničila ta grozovita dogodba.

Tudi vbogi E g i p t je letos zopet tepla šiba božja, kolera, ki je pokosila do 50 tisoč ljudi, če ne še več. Izmej tamkajšnjih frančiškanov sta do 10. kimavca vmerla le dva za to boleznijo in pa dve sestri.

Misijonarjev O s r e d n j e A f r i k e, ki jih ima „krivi prerok“ vjete, do zdaj še ni bilo mogoče rešiti; koger pošljejo, da bi se dogovoril zaradi odkupa, nobeden ne pride več nazaj. „Krivi prerok“ je neki vse tam domače kristijane pregnal iz dežele, z misijonarji vender primeroma lepo ravna, ker tudi on časti „našega Gospoda Jezusa“. Ta prerok je čern mož, ki na kameli jaha. Uči pa, da je on tisti, ki bo cel svet spreobernal k mohamedanski veri. Potlej, pravi, bo prišel Kristus z nebes ter se njemu pridružil in očitno povedal, da je le prerok, ne sin božji. —

Vsled zmag „krivega preroka“ v Kordofanu je arabcem v o s r e d n j i A f r i k i silno greben zrastel in tako je tudi misijonarjem ob je-

zeru Viktorija Njanza v deželi kralja Mteze pretila nevarnost, da so se morali vmekniti v južniše kraje, kjer hočejo ustanoviti nove misijonske postaje. Arabci so se bili namreč zartili zoper njih življenje. — Misijon ob jezeru Viktorija Njanza je bil do letos apostoljski pro vikarijat; zdaj pa so ga povzdignili sveti oče do časti pravega apostoljskega vikarijata.

V zapadni Afriki pa so primorsko deželo D a h o m e j ločili od apostoljskega vikarijata Beninskega primorja ter jo povzdignili v samostojno apostoljsko prefekturo.

Apostoljsko prefekturo na španskih otokih F e r n a n d o - P o, K o r í s k o in A n o b o n je prevzelo neko društvo španskih mašnikov imenovanih „sinovi neomadežanega serca Marijinega“. Nekoliko duhovnikov pod ravnateljstvom patra Dominika Sola se je vže odpravilo tjakaj. Prebivavec imajo ti otočiči 35 tisoč, nekaj katoličanov, nekaj ajdov.

Na K o n g u pri Sténlijevem jezeru se je imela ustanoviti nova misijonska postaja. Meseca velikega serpana so odpotovali tjakaj francoski misijonarji sè vsem potrebnim preskerbljeni. V teh krajih si hočejo francozi tudi nove dežele pridobiti; po zadnjih poročilih menda niso prav srečni.

Z večo močjo so se lotili M a d a g a s k a r a, kjer so se svojih ladji bombardirali in potem tudi zasedli neketera primorska mesta. Maljgaška (madagaskarska) vlada je zato vse katoliške misijonarje in redovnice izpodila iz dežele, tudi tiste, ki niso francoskega rodu; na Madagaskaru velja namreč vsaki katoličan za francoza. Vojska, ki jo podpihujejo angleži, nehote sami djanjsko se mešati vvanjo, je potemtakem velika nesreča za katoliški misijon na tem velikem otoku.

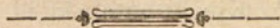
V Novi Núrsiji v A v s t r á l i j i so dobili letos 21. velikega travna čez blizu devet let skoraj nepretergane suše precej obilen dež, potem ko so ta dan prej, na praznik svete Trojice, imeli procesijo okoli svoje nasebine, da bi ga isprosili.

Na S a m o a n s k e m o t o č j u je bil po noči od velike sobote do velike nedelje, 25. sušca, grozoviten vihar, ki je hiše in cerkve skoraj vse poderl in razdejal, drevje in druge nasade vničil in pokončal. Vbilo je tudi enega misijonarja, ko se je v cerkvi, povživši presveto rešno telo, predolgo mudil. Rimska skupščina za razširjevanje svete vere („propaganda“) je darovala temu nesrečnemu misijonu 20 tisoč lir za prve potrebe.

Tudi novi misijon v M e l a n e z i j i in M i k r o n e z i j i

je zadela velika nesreča. Požar je namreč pokončal misijonarjem hišo, kapelo in vse drugo, kar se je bilo začelo staviti.

Ozrmo se naposled še malo v Severno Ameriko in sicer v zemljišče Zedinjenih držav, ki se imenuje Dakota. Tamkajšnji apostoljski vikarij, benediktin iz nemške Švice, je pridobil letos za katoliško vero najimennitnejšega indijanskega glavarja, ki je v tistih krajih. Imenuje se z malo smešnim imenom „Sedeči bik“, po angleško „Sitting Bull“. On je indijan čiste kervi, 50 let star, izverstno raščenega telesa. Govori samo svoj indijanski jezik, pa je bistroumen, pameten in spreten. Ko ga je učil kerščanki nauk, apostoljski vikarij ni imel nobene težave ž njim, dasi mož ni imel prej nigdar priložnosti, da bi se bil kaj takega učil. Ker mu indijani popolnoma zaupajo, bodo posneli njegov zgled sčasoma vsi njegovi ljudje, ki jih je čez 4 tisoč duš. Ob enem ž njim, 1. rožnega cveta, se je hotelo dati kerstiti 400 indijanov.

Ptiči Matere Božje.

VI. Pelikán.

Pelikan je velik povodni ptič, ne navaden v naših krajih. Le spomladi ali jeseni se včasih kateri k nam zaleti; zlasti na cirkniškem jezeru so neki vže večkrat videli posamezne. Posebnost pelikanova je silno velik, na koncu erdeč kljun, ki ima pod spodnjo čeljustjo saku podoben kožnat mehur, jako pripraven za ribji lov. Z ribami se namreč hrani, z ribami tudi svoje mlade pita. Erdečica na koncu kljuna pa je napeljala ljudi v starih časih, da so mislili, kaker da si pelikan, vsaj v sili, sam svoje persi razkljuje ter z lastno kervjo redi svoj zarod. To pravljico so nekedaj menda sploh verjeli in stari cerkveni očetje so spoznali zato v tem ptiču podobo zveličarja na križu, ki je za odrešenje sveta svojo drago kri prelil ter vedno še napaja ž njo svoje verne v presvetem altarnem zakramentu. Od tod prihaja, da se vidi podoba pelikana, ko z lastno kervjo pita mladiče, tudi dandanašnji semtertja na obrazcih, ki se dajejo v spomin pervega svetega obhajila, ali na altarjih, kjer se hrani presveto rešno telo in sveto obhajilo deli. Zato poje tudi sveta cerkev v eni najlepših svojih pesni:

„Dobri pelikan, o Jezus vsmiljeni,
Sveta tvoja kri naj grehe zbríše mi,
Saj nje ena sama v stanu kapljica
Cel je svet oprati greha madeža.“ —

Ali pelikana, kaker nam ga pravljica popisuje, moremo tudi Marijinega ptiča imenovati. Pelikan je podoba materine ljubezni. Kaj ne stori vsega dobra mati za svoje dete?! Tudi kri, tudi življenje da zanj.

Enkrat je ena ladja odplavala od francoskega obrežja proti Ameriki. Na morju se vzdigne vihar in ob nekem samotnem otoku se ladja razbije. Ljudi, kar jih je bilo na nji, se je nekoliko potopilo, nekoliko se jih je rešilo na otok. Ali otok je pust in prazen; nikjer je ni najti stvari, ki bi mogla dati najpotrebnišega živeža rešenim. Oteli so se iz morskega žrela, le da jih suha lakota počasi podavi. Voda vse okrog, kaker daleč seže oko; v sredi gola, terda skala! Kje je pero, ki bi znalo popisati grozo in obupanje nesrečnih v tako strahoviti samoti in zapuščenosti? In mej njimi, glejte, mati z detetom v naročju; njo gloje dvojni glad. Otrok ji milo veka in medli od slabosti. Studenca, ki sta ga prej tako obilo napajala, vsehnila sta; zastonj serče sirotče! — „Ali te imam gledati vmirajoče, dete mojega serca, in jaz naj živim? O ne, ne, nigdar ne!“ tako govori mati v obupnosti in kaj stori? Kaj stori ljubezen materina? Žilo si odpre in z lastno kervjo redi otroka, dokler se Bog vsmili nesrečnih na pusti skali, dokler jim pošlje rešitev. Druga ladja se pripelje namreč mimo ter otme te vboge ljudi pregrozni smerti. Rešena je tudi mati sè svojim detetom. Ali mati le za malo časa. „Otrok bo živel, mati mora vmreti“, tako pove zdravnik ladje rešiteljice, ko je ogledal vbožico in slišal, kaj je storila. In tako se je zgodilo; mati je vmerla, ker je zgubila preveč kervi, da bi jo bi bila mogla še okrepčati hrana in zdravilo; dete pa je bilo oteto. — Glejte, kar o pelikanu le pravljica pravi, to je v stanu v resnici storiti človeška mati. O materina ljubezen, o materina ljubezen! gdo te zapopade, gdo izmeri tvojo globočino? Mati — sladko ime! Komu ne zaigra serce, ko se spominja svoje ljube, svoje dobre matere? V resnici! ni je večje sreče za otroka, kaker dobra mati, kaker mati, ki ga ljubi, ne z ópičjo, temuč s pravo, kerščansko ljubeznijo, s tisto nepopisljivo, serčno ljubeznijo, ki jo imenujemo s častitljivim imenom m a t e r i n o ljubezen.

Ali gdo ima tako mater? Tako mater — o! imamo jo vsi, v resnici vsi, tudi tisti, ki svoje roditeljice nigdar ni poznal, tudi tisti, koger je telesna mati zaverгла in zapustila, kaker štrúcinja v puščavi. — Pa kje je, pa gdo je ta naša dobra mati? Gdo je?! Marija je; mati božja je tudi naša mati. In ni li mati božja najboljša mati? mati, ki nas ljubi vse z nebeško ljubeznijo? O gotovo! Ako je neizmerno ljubezen izkazala ona mati na otoku detetu, ki ga je redila sè svojo kervjo, Marija je dala za nas več ko svojo kri, več ko svoje življenje, ona je dala za nas svojega edinega sinu, svojega Božjega Sinu! „Glej, dekla sem Gospodova“, je rekla Marija, „zgotovi se mi po tvoji besedi“, in s tem je privolila prostovoljno, ne le da postane mati Kristusova, temuè ravno tako tudi, da bo dala v smert svojega preljubega sinu, kri od svoje kervi, za odrešenje rodu človeškega. Pa ne le dovolila in obljubila je to daritev; sama jo je opravila, ko je stala pod križem ter ji je meč britkosti prederl serce. Zato se po pravici imenuje „soodrešenica“ naša.

Kaker nam torej pelikan po stari pravljici pomeni Gospoda Jezusa, ki je sveto rešno kri pretil za naše odrešenje, tako nas more spominjati le-ta ptica tudi ljube Gospe in matere naše Marije, ketere ljubezen do nas je gotovo prva in največa za ljubeznijo zveličarjevo.

M o l i t e v

k svetemu sercu Marijinemu.*)

O serce Marije, matere Božje in naše matere! preljubeznjivo serce, nad katerim ima svoje dopadajenje neskončnega češčenja vredna sveta Trojica, serce, vredno vse časti in ljubezni angeljev in ljudi! Serce, najbolj podobno Jezusovemu Sercu, keterega najpopolnija podoba si; serce, polno dobrote in tako polno vsmiljenja za naše reve, blagovoli otajati led naših serc in stori, da se

*) Papež Pij VII. so podelili 18. velikega serpana 1807 šestdeset dneven odpustek za enkrat na dan vsem vernim, ki pobožno in skesano molijo to molitev; popolnoma odpustek za praznike rojstva, vnebovzvetja in serca Marijinega tistim, ki jo molijo vsaki dan skozi celo leto, ako se spovedo in obhajajo ter kako Marijino cerkev ali v kateri koli cerkvi njen altar obišejo in po namenu svetega očeta molijo; popolnoma odpustek za zadnjo uro vsem, kateri bodo to molitev vsaki dan molili. (Glej: Odpustki. V Ljubljani 1875. str. 123.)

popolnoma vdajo Sercu Božjega Odrešenika. Presuni jih z ljubeznijo do tvojih čednosti in vnemi jih sè svetim ognjem, ki gori vedno v tebi. Sprejmi pod svoj plašč sveto Cerkev, váruj jo, bodi vedno njeno sladko pribežališče in nepremekljiva bramba zoper napade njenih sovražnikov. Bodi naša pot k Jezusu in nakloni nam vse milosti, ki jih potrebujemo za svoje zveličanje. Bodi nam pomoč v potrebah, tolažba v britkostih, moč naša v skušnjavah, pribežališče v preganjanjih, varstvo v vseh nevarnostih, posebno pa v zadnjih bojih našega življenja, v smertni uri, v tistem strašnem trenutku, na katerem stoji naša večnost; takrat, ko se bo ves pekel vzdignil zoper nas, da bi požerl naše duše, takrat, o premila Devica! daj da spoznamo ljubezen tvojega materinega serca in vso oblast, ki jo imaš čez Serce Jezusovo, in odpri nam v viru vsega vsmiljenja varno pribežališče, da pridemo v nebesa in ga tamkaj s teboj vred hvalimo na vse veke. Amen.

Spoznano, hvaljeno, blagoslavljanjo, ljubljeno, češčeno in poveličevano bodi vselej in povsod Božje Serce Jezusovo in prečisto serce Marijino. Amen.

VII. L a b ó d.

Kaker pelikan tako je tudi labód povodni ptič, pri nas malo znan.*) Ne živi namreč divji v naših krajih, temuč le vdomačen na ribnjakih v gosposkih vertih in gajih, kjer ga imajo edino za stran lepote. Je namreč prekrasna žival, v tem oziru, kaker tudi po velikosti, prva mej povodnimi ptičami. Ne more se sicer ponášati labód sè živo pisanim perjem, ali tudi njegova čista, snežnobela obleka je lepa. Zlasti pa je prijetna postava njegova, njegovo pametno oko, njegovo dostojno deržanje in ljubeznjivo vedenje. Veselje ga je gledati, ko se z gladko vpognjenim dolgim vratom in na pol privzdignjenimi perotmi veličastno prepeljava po mirnem jezeru, kaker pravi neki sloveč pisatelj slovenski, „podoben ladji z razpetimi jadri, ali pa beli povodni roži.“

Bel je torej labód, tako čisto bel, da se človeku skoraj blešči, ko ga gleda. — Ako hočemo povedati, da je kaj prav posebno lepo belo in čisto, vzamemo za priliko ali iz mert-

*) Zato tudi mnogi ne vejo, kako bi ga prav imenovali in pisali. Pomisliti je to: Mi ne pravimo in ne pišemo, kakor Hervatje: g o' l ú b, g o' l u' b í c a, temuč: g o l ó' b, g o l o b í' c a; zato ne smemo govoriti in pisati, kaker oni: l a' b ú d, l a b u' d í c a temuč: l a b ó' d, l a b o d í' c a, s tistim glasom in naglarom na o, kaker ga ima g o l ó' b, g o l o b í' c a.

vega stvarjenja sneg, ali iz rastlinstva lilijo, ali iz mej živali labóda. Tako tudi naša mati katoliška Cerkev, ko nam hoče živô pred ôči postaviti neomadežanost blažene Device Marije, priliko rabi ter jo imenuje „mej ternjem belo lilijo“; in zato je tudi lilija Mariji posvečen cvet. Kar lilija mej cvetlicami, to pa je mej pticami labod. Po pravici torej prištevamo tudi njega Marijinim pticam. Kaker lilija, tako nas tudi labod spominja njenega neomadežanega spočetjá ter splošne neoskrunjenosti njene tudi glede najmanjšega djanskega greha. Kaker lilija, tako nas tudi labod opominja, naj jo po svoji moči posnemamo, skerbé, da si ohranimo čisto vest in milost božjo, ki nas dela prijetne v njenih očeh in ljube njenemu sercu. —

„Sparjena dva labóda“, tako nadaljuje pohvaljeni slovenski pisatelj, „ne razdružita se nikoli vzê, le smert more razvezati njijuno zvestobo. Vedno sta skupaj, v nevarnosti branita drug drugega, ovijata si vrat okoli vrata, božata se in poljubljata. Tudi za gnjezdo znašati šaro pomaga labód labodici, in celo mej valjenjem sedi zraven nje na gnjezdu, da se preveč ne dolgočasi.“ — Kako lep zgled zvestobe v ljubezni in stanovitosti v dobrem!

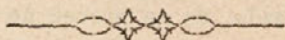
Da je Marija z najpopolnišo zvestobó ljubila svojega Boga, da je bila njena stanovitnost v dobrem nepremekljiva, to so pač resnice, ki jih ni treba še le razlagati in dokazovati. Tudi v tem oziru more potemtakem labód veljati za ptiča, ki spominja Marijinih čednosti in zaslug; nas pa opominja, da po njenem zgledu tudi mi ostanimo terdni pri tem, kar smo spoznali za resnico in pravico, za dobro in lepô, ker bo zveličan le tisti, ki do konca stanoviten ostane. —

Sè svojo mirno, tiho lepotijo, brez gizdavosti in blišêa, se je labód vže v starih êasih ljudem posebno prikupil; êastili so ga vže ajdje ko bogovom posveêeno žival ter mu pripisovali celo preroške darove. Stari pesniki so ga radi opevali, ljudstvo pa si je izmislilo prijetno pripovedko, da namreê labod, ki sicer vedno nem in tih plava po svojem ribnjaku, vender enkrat v svojem življenju, tedaj, ko zaêuti, da se mu bližja britka smert, zapoje lepo pesem. Zato se še dandanašnji, ako pesnik ali pisavec sploh pred koncem življenja še kaj zloži ali spiše dandanašnji se pravi, da je tisto njegova labódnica, to je, njegova poslednja pesem, njegov zadnji spis.

Pravljica je sicer le pravljica; navadni labód nigdar nič ne

poje. Ali ako se sme Kristus primerjati, kaker se v resnici sploh primerja, pelikanu, takemu, kakeršen je le v pravljici, ne v resnici — zakaj bi, ko slišimo in govorimo o labódovem petju, ne smeli misliti mi na ljubo Gospo Marijo, ki je po svetem evangeliji tudi le enkrat v svojem življenju povzdignila glas k veličastni, novi pesni: „Povelíčuje moja duša Gospoda“? Lep zgled skromnega, tihega življenja nam je Marija in njena najlepša ptica, labód! Nikar se ne glasimo preradi, nikar ne klepetajmo praznih in puhlih besed, in ne žalimo ljudem ušes s kričanjem in vpitjem, kjer ni nobene potrebe. Zlasti naj kristijan nigdar ne poje gerdih, nesramnih pesni in takih, ki budé slabé misli, slabé želje in občutke. Ali o pravem času pa povzdignimo glas, govorimo in pojmo, Bogu na čast, bližnjemu v spodbujenje in dober zgled. In ko pride naša zadnja ura, preden izdihnemo svojo vbogo dušico, takrat zapojmo v sercu, ako jeziku ni več mogoče, in naša labodnica bodi:

Jezus, Marija, Jožef!

Odgovor na neka vprašanja o tretjem redu.

Vže pred več časom nam je došlo od dvehul strani nekoliko vprašanj glede nove vstanove svetega očeta za tretji red, na kete- ra hočemo tu, koliker nam je do zdaj mogoče, na kratko odgo- voriti.

Vprašuje se glede molitve, ali so tisti, ki so obljube naredili, preden je prišla nova določba, dolžni po staro moliti, namreč vsak dan po 54 očenašev in ravno toliko „čast Bogu“, ali pa smejo moliti zanaprej po novi določbi? — Odgovor ni težak: Gotovo smejo moliti zanaprej po novi določbi.

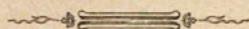
Nasproti se vprašuje, ali smejo moliti tudi zanaprej, kaker do zdaj, po staro? — Odgovor je ta: Ako bi kedo molil le 54 očenašev in toliko „čast Bogu“, pa brez češčenasimarij, to ne bi zadostovalo; ako moli tudi toliko češčenasimarij, potem je vse hvale vreden, da le tudi pobožno moli in drugih dolžnosti ne zanemarja.

Kaj je moliti za mertve, je povedano v novem vodilu v II. poglavju, § 14. Tretjeredniki naj pridejo k pogrebu svojega brata ali sestre, ki je vmerl ali vmerla v tistem kraju, ter molijo sku-

paj tretji del rožnega venca; ako je mogoče, naj pristopijo tudi k svetemu obhajilu. —

Odpustki tretjega reda, ki so posehmal veljavni, so vsi naštetih v „kazalu odpustkov in pravic“. Tisti obilni odpustki, ki so se prej mogli dobiti, kolikerkrat se je molilo po 6 očenašev itd., se morejo nadalje dobivati po enkrat na mesec. Sveti oče so odpustke nekoliko skercili, da bi si tretjeredniki tolikanj bolj prizadevali zanje. Česer je povsod dosti, to se rado zanemarja in zaničuje.

Glede psalma 19. „Vslíši te Gospod“ in frančiškanskega rožnega venca je treba vprašati v Rimu, kar se je storilo od naše in mnogih drugih strani. Keder pride odgovor, se bomo podvzivali, da ga naznanimo pobožnim bravcem.

Zahvala sv. Antonu.

Na hvalo in počesčenje presvete Trojice, na slavo blažene Device Marije, matere milosti, in k posebni časti ljubega svetega Antona prosim, da bi sprejeli to zahvalo v „Cvetje“ :

Moj mož je imel vže nekaj mesecev na desni roki neko bolezen, ki mu je prizadevala toliko bolečine, da ni mogel ničeser več delati. In dasiravno smo iskali zdravniške pomoči, bolezen se je vender le shujšala, tako da se nam je obetalo, da mu bo treba roko odrezati. V tej sili smo se zatekli k molitvi ter začeli devetdnevnicó k materi milosti po posebni priprošnji svetega Antona, svetega Jožefa in svete Ane in jaz sem obljubila, ako bomo vslišani, da to v slavo Božjo očitno naznanim. In nismo se prevarili v svojem zaupanju. Moj mož se je moral sicer neki majhini operaciji podvreči, ali rana od nje se je vže tretji dan devetdnevnicice zacečila, tako da upamo, da bo v kratkem zopet mogel iti po svojem zaslužku. Ker smo bili v moji družini vže nekoliko krat v največih potrebah po priprošnji svetega Antona vslišani, želim s tem pripomoči, da bi se tudi mej Slovenci razširilo zaupanje na ljubezni polno in mogočno priprošnjo svetega Antona.

V Mariboru 17. vinotoka 1883.

E n a d r u ž i n s k a m a t i.

(Dopis je poterjen od dotičnega v. č. gospoda farmoštra.)

Prečastiti gospod!

Jaz Katarina Volarič sem bila bolna 5 mesecev in še črez. Imela sem v glavi hudo oteklino, ki se mi je 7 krat prederla. Bolečina je bila huda. Peljali so me k zdravniku, pa mi ni pomagal v tej bolezni. Brala sem pa v „Cvetju“, kako velik pomočnik in priprošnjik je sv. Anton. Obernem se torej k njemu in obljubim; če bom ozdravela, da naznanim v „Cvetje“ in da plačam eno sveto mašo. Njemu na čast začnem opravljati tudi za devetdnevnicu nekaj molitvic. Ko pa mi ni bilo hitro boljše, jih opravi več; plačala sem nato sveto mašo in sem bila boljši, in zdaj ko sem bolj ozdravela, moram tudi k vam pisati, da izpolnim, kar sem obljubila in da naznanite v „Cvetju“, ako se vam zdi primerno. — Z Bogom! Hvaljen bodi Jezus Kristus!

*

M. Z. se po obljubi očitno zahvaljuje svetemu Antonu za ozdravljenje hude in nevarne bolečine na nogi.

Priporočilo.

V pobožno molitev naj bodo lepo priporočeni:

prečastiti pater **F r i d e r i k H ö n i g m a n n**, naš bivši provincijal, ki so vmerli po dolgi in hudi bolezni na vernih duš dan popoldne okoli polu štirih na Kostanjevici; častiti pater **B u r g h a r d Š v i n g e r**, vmerli 10. listopada v Ljubljani; častiti pater **A l o j z i j S o f f n e r**, vmerli 1. kimavca v Terstu; redovni brat **P a s k a l K o m a t a r**, vmerl 11. vinotoka v Ljubljani; vmerle tretjerednice nazarske skupščine: **M a r i j a** (Pelagija) **L o k a n** iz Vranske, **H e l e n a** (Tobija) **O b l a k** iz Gomilske, **A n a** (Brigita) **K l i n č a r** iz Šmartina pri Slov. Gradcu;

goriške skupščine: **M a r i j a** (Franciška) **T r i n k o**, **M a r i j a n a** (Elizabeta) **R u t e r**, **A n j e z a** (Elizabeta) **T r o h a** („vsa vneta za tretji red in mnogo let prednjica“);

kamniške skupščine: **M a r i j a** (Brigita) **J e r e b**;

skupščine šentruperške: **I v a n a** (Marija) **Ž u p a n č i č**, **F r a n č i š k a** (Neža) **M i k l i č**;

M a r i j a L a b e r n i k, vmerla 19. vinotoka na Selcih, stara 35 let. („Bila je to izverstno pobožna tretjerednica.“)

Priporoča se tudi neka bolnica v Gorici.
